

F***kup -ownik

Sukces w cieniu porażek

Autorzy:

Anna Makówka-Kwapisiewicz

Piotr Kwapisiewicz

Korekta: Aldona Radomska-Paluchowska

Raport opracowany w ramach projektu „Strategie współpracy i włączania osób narażonych na dyskryminację i wykluczenie”, realizowanego z dotacji programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy finansowanego przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG.

Projekt realizowany jest przez Żydowskie Stowarzyszenie Czulent we współpracy z Gminą Miejską Kraków, Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie oraz American Jewish Committee Central Europe.

Niniejsza publikacja nie prezentuje stanowiska, opinii Gminy Miejskiej Kraków, Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, jak i American Jewish Committee Central Europe.

Publikacja na licencji CC BY-SA 4.0 PL

Żydowskie Stowarzyszenie Czulent
ul. Św. Sebastiana 36/1, 31-051 Kraków
www.czulent.pl

Kraków 2023

Spis treści

6	Wstęp	28	“Współpracujemy ze wszystkimi! Organizacje Mniejszościowe nie będą miały specjalnych przywilejów!”
8	„Przestałam współpracować z mniejszościami. Oni nie przychodzą na wydarzenia. Zawsze opierają się współpracy z urzędnikami.”	30	“Już nie będę z nimi współpracował. Organizacje mniejszościowe są roszczeniowe.”
10	„To nie ma sensu. Oni interesują się tylko swoimi osobistymi interesami, a nie dobrem mniejszości.”	32	“Czułam się wykluczona. Było to wydarzenie dla społeczności żydowskiej. Nie dość, że zorganizowano je podczas naszego święta, to poczęstowali nas wieprzowiną. Nie było nawet opcji wegetariańskich. To pokazuje jak nas traktują.”
12	„Unikam współpracy z samorządem. To biurokratyczna i komunikacyjna gehenna.”	34	Wsparcie w zrozumieniu lokalnej rzeczywistości
14	„Nie warto podejmować współpracy z (...). Ta grupa jest znacznie mniej wyedukowana i zaangażowana społecznie niż inne.”	36	“Nie zorganizowaliśmy wydarzenia ze względu na brak funduszy na tłumaczenie.”
16	„To wszystko jest pic na wodę. Inicjatywy samorządowe nigdy nie adresują rzeczywistych potrzeb mniejszości.”	38	“To był koszmar. Nie będziemy z nimi współpracować. Krzyki. Odgrażanie się. To jeden wielki konflikt. Zatrudniłmy ekspertów, aby wypowiedzieli się na temat tej grupy.”
18	„Nie wiem dlaczego ta współpraca jest podważana przez młodych. Współpracujemy z dobrymi, zasymilowanymi mniejszościami, które mieszkają od czterdziestu lat w naszym mieście.”	40	“Co za porażka. Rozczarowałam się tą współpracą. Myślałam, że jak dana grupa doświadcza dyskryminacji to jest bardziej otwarta. Okazało się, że to grupa bardzo konserwatywna, a ten facet nie chciał podać mi ręki, bo jestem kobietą.”
20	„Z mojego 20-letniego doświadczenia w urzędzie mogę powiedzieć, że migranci nie wykazują zainteresowania lokalnym samorządem.”		
22	„Współpraca z samorządem to jednokierunkowa ulica; obywatele nie mają realnego wpływu.”		
24	Konsultacje wśród pracowników i pracowniczek urzędu.		
26	“To spotkanie było stratą czasu. Oczekiwania migrantów są z kosmosu. Nie są w kompetencji miast.”		

*Wszyscy mamy ukryte
porażki. Dzielenie się nimi
sprawia, że stajemy się
silniejsi, a nie słabsi.*

Leticia Gasca¹

---

¹ Leticia Gasca jest współzałożycielką ruchu Fuckup Nights oraz Dyrektorką Wykonawczą Instytutu Porażek (Failure Institute), pierwszego takiego think tanku na świecie poświęconego badaniu porażek biznesowych i przyczyn ich wystąpienia.

Wstęp

W ramach realizowania projektu „Strategie współpracy i włączania osób narażonych na dyskryminację i wykluczenie”, często zastanawialiśmy się, dlaczego mimo starań i dobrej woli, realizacja projektów z udziałem różnorodnych społeczności jawi się jako niezwykle skomplikowana, a nawet niemożliwa. W przypadkach skrajnych, brak takiej współpracy odczytuje się zbyt szybko jako brak zainteresowania współpracą ze strony społeczności mniejszościowych.

Jak wynika z naszych badań współpracy pomiędzy osobami pracującymi w samorządach a mniejszościami, w tym społecznościami migrantów i osobami uchodźczymi¹, stanowi coraz większe wyzwanie i jest coraz bardziej złożona. Wymaga zmierzenia się z wyzwaniami nie tylko wynikającymi ze zwykłej interakcji dwóch osób ale z barierami kulturowymi, które najczęściej nie są znane obu stronom.

Dlatego też postanowiliśmy, spojrzeć na współpracę z innej perspektywy. Analiza niepowodzeń w relacjach samorządu z mniejszościami, w szczególności z uwzględnieniem migrantów i osób uchodźczych, w kontekście budowania społeczeństw opartych na równości i tolerancji, wydaje się nieodzowna. Niniejsza publikacja dąży do zrozumienia tych zjawisk poprzez analizę niepowodzeń, stereotypów oraz uprzedzeń, które stoją na przeszkodzie skutecznej współpracy. Obserwując pewnego rodzaju życzeniowość oraz magiczne myślenie we współpracy czy też włączaniu społeczności mniejszościowych w procesy decyzyjne, pragniemy urealnić myślenie o mechanizmach włączających i związanych z nimi politykami i programami.

Nasz przewodnik czerpie inspirację z formatu „Fuckup Nights”, gdzie z prezentowanych niepowodzeń, wyciąga się cenne wnioski. Przykłady niepowodzeń, wykorzystane w naszym zestawieniu, zostały zaczerpnięte z doświadczeń osób z różnych grup mniejszościowych, pracowników/pracowniczek samorządowych oraz z wydarzeń organizowanych przez Stowarzyszenie w ramach „Fuckup Nights”. Bazując na rzeczywistych przypadkach niepowodzeń, z którymi borykały się osoby z różnych grup, w tym społeczności migrantów i osób uchodźczych, staraliśmy się wyciągać wnioski oraz zidentyfikować czynniki, które wpłynęły na porażkę. Naszym celem było również przedstawienie możliwych strategii naprawczych i alternatywnych podejść, które mogą przyczynić się do bardziej efektywnej współpracy.

W fundamentach działalności Żydowskiego Stowarzyszenia Czulent, leży główny mechanizm rzecznictwa, polegający na nawiązywaniu sojuszy i koalicji współpracy. Wierzymy, że wspólne działania stanowią kluczowy element w procesie zmian społecznych. Dlatego też niniejszy przewodnik staje się dla nas mapą drogową, prowadzącą przez zawite ścieżki współpracy między samorządem a mniejszościami, uwzględniając migrantów i osoby uchodźcze. Mamy nadzieję, że ta podróż będzie dla Państwa równie inspirująca i pouczająca, co dla nas.

1 Na potrzeby niniejszej publikacji przyjęliśmy rozróżnienie trzech grup:

- Mniejszości narodowe i etniczne - mniejszości wskazane w Ustawie z 2005 r. o ochronie mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego
- Społeczność migrancka (osoby z doświadczeniem migracji) - to osoby z doświadczeniem migracji przymusowej i ekonomicznej, których krajem urodzenia nie jest Polska, w przepisach określanych jako cudzoziemcy
- Mniejszości - używamy ogólnie do osób należących do mniejszości narodowych i etnicznych i/lub do społeczności migranckiej.

„Przestałam współpracować z mniejszościami. Oni nie przychodzą na wydarzenia. Zawsze opierają się współpracy z urzędnikami.”

Przeanalizowanie raportów z udziału mieszkańców w Budżetach Obywatelskich pozwala zauważyć rosnące zaangażowanie osób reprezentujących mniejszości. Coraz większa liczba osób aktywnie uczestniczy w wyborach lokalnych, działa w grupach rzeczniczych oraz angażuje się w projekty rozwoju społeczności lokalnych. Dodatkowo, wiele osób z szeroko rozumianych grup mniejszościowych aktywnie uczestniczy w różnorodnych programach społecznościowych, nawiązując regularne kontakty z przedstawicielami urzędu i władz lokalnych, a także angażując się w inicjatywy wolontariackie. To jednoznacznie świadczy o ich gotowości do współpracy z lokalnym samorządem.

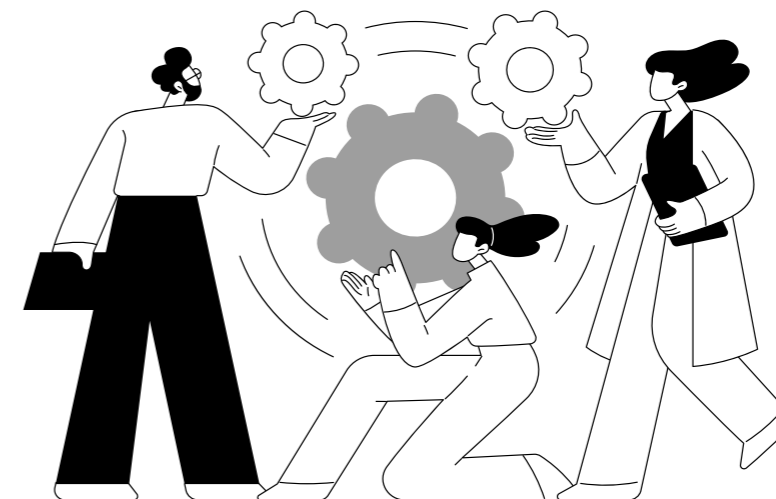
Jeżeli jednak w danym, konkretnym wydarzeniu zauważamy zaskakująco niski udział osób reprezentujących różne mniejszości, warto się zastanowić, co jest tego przyczyną. Kiedy zostało zorganizowane dane wydarzenie? Czy nie koliduje ono z istotnymi dla danej społeczności świętami lub rocznicami? Czy dana społeczność została właściwie poinformowana? Jeśli tak, to warto zweryfikować, jakimi kanałami podejmowane były działania komunikacyjne i promocyjne. Czy wykorzystano wszystkie osoby odgrywające role liderów społecznych, takie jak liderzy duchowi czy osoby działające w NGO, do przekazania informacji? Czy wydarzenie zostało skutecznie promowane w miejscach spotkań danej społeczności? Czy

zaproszenie było sformułowane w języku zrozumiałym dla danej społeczności? I co najważniejsze, czy dany temat rzeczywiście interesuje daną społeczność?

Pamiętajmy, że to, że dana osoba należy do określonej społeczności mniejszościowej, nie oznacza automatycznie, że jest zainteresowana festiwalami, np. muzyki klezmerskiej, w przypadku społeczności żydowskiej. Bardziej prawdopodobne jest, że interesuje ją to, co ją bezpośrednio dotyczy, na przykład komunikacja w mieście, jakość powietrza.

Bardzo ważny jest również cel, w jakim zapraszamy daną społeczność.

Aspekt sprawczości odgrywa kluczową rolę. Często osoby z mniejszości są zapraszane na tego rodzaju spotkania jedynie po to, by urozmaicić obraz osób uczestniczących, nie traktuje się poważnie ich głosu. Warto zatem podkreślić, czy i w jaki sposób dane wydarzenie i udział społeczności wpłyną na kwestie z nią związane.

CHECKLISTA

- Spis potencjalnych partnerów - opracuj listę osób i organizacji reprezentujących mniejszości, które mogą wspomóc promocję wydarzenia. Sprawdź z jakich kanałów komunikacji korzysta dana społeczność.
- Komunikacja z osobami liderскими społeczności - nawiąż kontakt z kluczowymi liderami społecznymi danej grupy, zaprosz ich i poproś o wsparcie w promocji.
- Zapewnij tłumaczenie, optymalnie w języku angielskim, uwzględnisz w ten sposób potrzeby osób uczestniczących.
- Kalendarz - sprawdź kalendarz, by uniknąć kolizji z rocznicami, świętami czy innymi istotnymi datami dla społeczności. To może wpłynąć na frekwencję.
- Catering - menu powinno uwzględniać tradycyjne, religijne praktyki dietetyczne danej grupy. Łatwiejsze może się okazać zagwarantowanie opcji dań wegańskich, które odpowiadają różnym ograniczeniom związanych z religią.
- Uwzględnij reprezentantów/teki danej społeczności w panelach i gronie prelegentów.
- Cel i zgodność z potrzebami społeczności - zrób analizę celów wydarzenia i ich spójności z rzeczywistymi potrzebami społeczności.
- Postaraj się dowiedzieć jak wygląda dana społeczność - zrozumienie różnorodności społecznej reprezentowanej przez mniejszość pomoże też dobrać tematykę interesującą dla danej grupy docelowej.
- Uwzględnij w programie zróżnicowane potrzeby i zainteresowania społeczności, zarówno pod kątem tematu, jak i stopnia zaangażowania. Pomoże to w stworzeniu bardziej adekwatnego i atrakcyjnego wydarzenia.

„To nie ma sensu. Oni interesują się tylko swoimi osobistymi interesami, a nie dobrem mniejszości.”

Stereotypowo osoby pracujące w urzędzie mogą być postrzegane jako grupa, która w swojej pracy kieruje się głównie własnymi interesami osobistymi lub urzędu, zaniedbując tym samym dobro mniejszości. Jednakże taki stereotyp nie oddaje prawdziwego obrazu funkcjonowania instytucji publicznych. Osoby zatrudnione w administracji są reprezentatywnym przekrojem społeczeństwa i podejmują swoje obowiązki z pełnym zaangażowaniem. To właśnie oni często wprowadzają innowacyjne polityki i projekty, które mają na celu poprawę warunków życia wszystkich mieszkańców, w tym również mniejszości.

Dodatkowo, to właśnie często urzędnicy i urzędniczki, z własnej chęci, w czasie wolnym od pracy i nieodpłatnie, uczestniczą w działaniach podtrzymujących dialog społeczny oraz współpracują z różnymi organizacjami. Dlatego też warto zapraszać takie osoby do wzięcia udziału w podejmowanych inicjatywach. Pamiętajmy, że ich zaangażowanie umożliwia wymianę doświadczeń, zdobywanie nowych umiejętności, a w rezultacie udoskonala praktyki administracyjne.

Osoby pracujące w urzędzie mogą nie być w pełni świadomi specyficznych potrzeb i wyzwań, przed którymi stoi dana społeczność mniejszościowa. Dlatego ważne jest, aby organizacje pozarządowe oraz przedstawiciele mniejszości aktywnie informowali

urzędy o potrzebach swojej społeczności. Warto zastanowić się, w jaki sposób urzędnicy mogą poznać specyficzne potrzeby i wyzwania danej społeczności. Czy istnieją mechanizmy lub platformy umożliwiające aktywną wymianę informacji między urzędnikami a przedstawicielami mniejszości? Jakiego kroku może podjąć organizacja pozarządowa i przedstawiciele mniejszości, aby skutecznie informować urzędy o potrzebach społeczności? Jakimi korzyściami dla obu stron może przynieść skuteczna wymiana informacji między urzędem a daną społecznością? Czy istnieją przykłady, gdzie aktywna informacja ze strony organizacji pozarządowych i mniejszości przyczyniła się do lepszego zrozumienia potrzeb społeczności przez urzędy i prowadzenia bardziej efektywnych działań na rzecz dobra społecznego? Jakie wyzwania mogą wystąpić w procesie wymiany informacji między urzędnikami a społecznościami mniejszościowymi i jak można im sprostać? Pamiętajmy, że to właśnie skuteczna wymiana informacji między urzędem a danymi społecznościami może przyczynić się do lepszego zrozumienia realnych potrzeb wszystkich mieszkańców i prowadzenia bardziej efektywnych działań na rzecz danej społeczności.

Jednakże w kontekście zróżnicowania osób pracujących w urzędzie oraz różnorodności poglądów, warunków i kontekstów ich pracy istnieją specjalne mechanizmy nadzoru, audytów oraz etycznych zasad postępowania. Ich celem jest zapewnienie, że urzędnicy wykonują swoje obowiązki w sposób rzetelny i sprawiedliwy oraz zapobiegają wszelkim nadużyciom. Te narzędzia stanowią gwarancję świadczenia usług publicznych na najwyższym poziomie.

CHECKLISTA

- Zdefiniuj cele współpracy z urzędnikami, uwzględniając potrzeby i priorytety mniejszości. Jasne określenie celów ułatwi skupienie się na istotnych kwestiach i na osiągnięciu pożądanego rezultatu.
- Zidentyfikuj kluczowych partnerów w administracji, którzy są otwarci na współpracę i wspierają cele organizacji pozarządowych związanych z mniejszościami. Budowanie relacji z takimi osobami może ułatwić realizację wspólnych projektów.
- Zapoznaj się z procedurami administracyjnymi oraz przepisami dotyczącymi współpracy z urzędnikami/urzędniczkami, aby działać zgodnie z obowiązującymi regulacjami i uniknąć ewentualnych trudności.
- Zapoznaj się z rocznym planem współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi. Dzięki temu poznasz cele, zadania, konkursy, budżety, jakie gmina planuje zrealizować w danym roku.
- Inwestuj w budowanie zaufania i pozytywnych relacji z urzędnikami poprzez rzetelność, partnerskie podejście, dialog i wzajemne zrozumienie. Silne relacje mogą ułatwić komunikację, współpracę oraz osiągnięcie wspólnych celów.
- Zapewnij edukację i podnoszenie świadomości urzędników na temat potrzeb i wyzwań mniejszości. Organizuj szkolenia, warsztaty lub kampanie informacyjne, aby zwiększyć zrozumienie i empatię wśród osób pracujących w administracji.
- Regularnie przekazuj urzędnikom istotne informacje dotyczące potrzeb i priorytetów danej mniejszości oraz wnioski z badań i analiz. Zapewnienie aktualnych danych może pomóc urzędnikom podejmować bardziej świadome decyzje.
- Zachęcaj urzędników do partycypacji w konsultacjach i spotkaniach dotyczących projektów lub inicjatyw związanych z mniejszościami. Włączenie różnorodnych perspektyw może przyczynić się do lepszych rezultatów i większego wsparcia społecznego.
- Regularnie monitoruj postępy współpracy oraz oceniaj jej efektywność. Analiza osiągniętych rezultatów pozwala zidentyfikować mocne strony i obszary do poprawy.
- W miarę możliwości współpracuj z urzędnikami w realizacji działań mających na celu wprowadzenie pozytywnych zmian na rzecz mniejszości.

Zachęcając urzędników do udziału w konsultacjach i spotkaniach dotyczących projektów, budujemy ich świadomość potrzeb grup mniejszościowych, zwiększamy zrozumienie wyzwań oraz wpływamy na ich gotowość do współpracy.

**„Unikam współpracy z samorządem.
To biurokratyczna i komunikacyjna
gehenna.”**

Takie argumenty wynikają często z braku wiedzy i doświadczenia na temat funkcjonowania samorządu, procedur i przepisów. Działania organizacji mające na celu zwiększenie świadomości społecznej i aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej społeczności, np. poprzez organizację warsztatów, szkoleń czy kampanii informacyjnych, może zmniejszyć dystans między obywatelami a urzędem, zachęcając urzędników do aktywnego udziału w procesach decyzyjnych.

Tak postrzegana współpraca jest też związana z długotrwałymi procesami, skomplikowanymi procedurami i ograniczoną dostępnością do informacji. Jednak istnieją sposoby, aby zmienić tę sytuację i uczynić współpracę bardziej efektywną i dostępną. Warto się zastanowić, co nasza organizacja może zrobić, aby ułatwić danej społeczności ten proces.

Funkcjonujące platformy online, mogą znacząco ułatwić komunikację i wymianę informacji między mniejszościami a lokalnym samorządem. Poprzez korzystanie z interaktywnych portali internetowych, można szybko znaleźć potrzebne informacje, przekazać swoje opinie i zgłaszać problemy, co eliminuje konieczność fizycznego stawiania się w urzędzie. Można też zaproponować tematy, bądź tłumaczenie na język danej mniejszości.

Kanały komunikacyjne, takie jak fora społecznościowe, mogą stać się miejscem dyskusji i konsultacji. Tu można się dzielić swoimi pomysłami, obserwacjami i sugestiami dotyczącymi działań samorządu. Aktywna obecność urzędników na takich platformach umożliwia szybką reakcję na potrzeby danej społeczności oraz buduje zaufanie i zaangażowanie grup mniejszościowych, szczególnie tych narażonych na wykluczenie społeczne.

Wiedza o dostępności takich kanałów komunikacyjnych, jak infolinie, czaty online czy dedykowane aplikacje mobilne, umożliwiają łatwiejszy i szybszy kontakt z urzędnikami. Skraca to czas odpowiedzi na zapytania czy zgłoszenia, a tym samym daje poczucie sprawczości.

- Zastanówmy się czy członkowie i członkinie naszych społeczności wiedzą, jakie kanały komunikacyjne są dostępne dla mieszkańców do kontaktu z urzędnikami. Jakie korzyści niesie ze sobą dostępność infolinii, czatów online i aplikacji mobilnych w kontekście kontaktu z urzędnikami?
- W jaki sposób korzystanie z tych kanałów komunikacyjnych skraca czas odpowiedzi na zapytania czy zgłoszenia?
- Czy łatwiejszy i szybszy kontakt z urzędnikami może wpłynąć pozytywnie na relacje między społecznościami a samorządami?
- Jakie inne korzyści dla społeczności i urzędów wynikają z efektywnego wykorzystania tych kanałów komunikacyjnych?

Warto też się zastanowić, czy istnieją inne innowacyjne metody komunikacji, które mogą poprawić kontakt między daną grupą a urzędnikami oraz zaproponować nowe rozwiązania.

CHECKLISTA

- Działania informacyjne dla społeczności. Wskazanie metod łatwego dostępu do informacji, formularzy i dokumentów online.
- Stworzenie platformy do dyskusji, opinii i sugestii od danej społeczności.
- Wskazanie dostępnych kanałów komunikacyjnych.
- Organizacja szkoleń, warsztatów i kampanii informacyjnych na temat funkcjonowania samorządu oraz roli obywateli w procesach decyzyjnych. O przeprowadzenie szkolenia możesz poprosić bezpośrednio właściwy wydział urzędu.
- Wskazywanie dostępnych technologicznych innowacji usprawniających procesy administracyjne.
- Regularna ewaluacja działań urzędu, sposobu i przystępności przekazywanych informacji na platformach online oraz przez inne kanały komunikacyjne. Przekazywanie wyników ewaluacji konkretnym departamentom w urzędzie.
- Weryfikacja i ewaluacja platform online i kanałów komunikacyjnych, pod kątem dostępności dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
- Zapewnienie prostych i intuicyjnych informacji dotyczących procedur zgłaszania problemów.
- Monitorowanie i ocena efektywności działań wprowadzanych rozwiązań oraz dostosowywanie ich do zmieniających się potrzeb danej społeczności.

**„Nie warto podejmować współpracy z ...
Ta grupa jest znacznie mniej wyedukowana
i zaangażowana społecznie niż inne”**

Zróznicowane zaangażowanie społeczne różnych mniejszości może być rezultatem wielu czynników, takich jak brak znajomości języka polskiego, długotrwałe wykluczenie społeczne czy dyskryminacja, doświadczenie z kraju pochodzenia, poziom edukacji, świadomości społecznej oraz inicjatyw lokalnych społeczności. Niektóre społeczności wykazują wyższy poziom aktywności, jednakże powinno się podejmować działania informacyjne i edukacyjne do wszystkich, aby zrównoważyć te różnice i zachęcić każdą społeczność do większego zaangażowania.

Edukacja obywatelska odgrywa kluczową rolę w budowaniu świadomości społecznej i zachęcaniu do aktywnego uczestnictwa we wspólnych przedsięwzięciach. Współpraca z organizacjami mniejszościowymi, rozpoznanie przyczyn braku aktywności oraz wspólne wypracowanie działań edukacyjnych i kampanii informacyjnych może pomóc w podniesieniu poziomu wiedzy obywatelskiej i mobilizacji danych społeczności do działań na rzecz wspólnych celów.

Rozpowszechnianie informacji o działaniach podejmowanych przez miasto powinno być prowadzone w sposób stały i dostępny. Ważna jest tu kwestia języka, jak i istota spraw, ich waga i atrakcyjność. Warto się zastanowić, jakie działania podejmuje miasto w celu rozpowszechniania informacji o swoich działaniach. Jakie znaczenie ma sposób przekazu informacji dla zaangażowania społeczności? W jaki spo-

sób miasto dba o to, aby informacje były dostępne dla wszystkich grup społecznych? Dlaczego ważne jest, aby informacje były przedstawiane w sposób obiektywny i wiarygodny? W jaki sposób promowanie otwartych dyskusji na temat kluczowych kwestii społecznych może zachęcić społeczność, które były wykluczane, do aktywnego zaangażowania? Jakie korzyści dla społeczności i miasta wynikają ze zwiększenia partycypacji społeczności w procesach miejskich? Czy podejmujemy współpracę z organizacjami pozarządowymi, reprezentującymi dane grupy, aby zweryfikować, jakie czynniki mogą przyczynić się do zwiększenia partycypacji danych społeczności, niezależnie od ich wielkości czy charakterystyki?

Dostęp do obiektywnych, wiarygodnych źródeł informacji oraz promowanie otwartych dyskusji, gdzie każdy głos ma znaczenie, na temat kluczowych kwestii społecznych, może zachęcić te grupy do aktywnego zaangażowania.

Wspieranie inicjatyw społecznościowych i lokalnych projektów może stworzyć przestrzeń do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym dla różnych grup mniejszości. Inwestowanie w infrastrukturę społeczną, organizowanie wydarzeń kulturalnych czy wspieranie działań angażujących różne grupy, może przyczynić się do budowania więzi społecznych i wzmocnienia zaangażowania obywatelskiego. Pamiętajmy, że przynależność do danej grupy społecznej nie determinuje zainteresowania tematyką mniejszościową.

Promowanie dialogu między różnymi grupami społecznymi oraz tworzenie platform do wspólnego podejmowania działań i decyzji może przyczynić się do

zwiększenia zaufania i współpracy między różnymi mniejszościami i samorządem. Mogą to być wytyczne zachęcające do budowania działań koalicyjnych w aplikacjach grantowych, bądź zadań zleczanych przez urząd.

CHECKLISTA

- Nawiąż współpracę z organizacjami mniejszościowymi. Zweryfikuj czy treści i kanały komunikacyjne są dostosowane do danej grupy. Pamiętaj: samo przetłumaczenie komunikatów nie oznacza, że są one zrozumiałe dla danej grupy.
- Podziel się z organizacjami mniejszościowymi linkami do kanałów samorządowych i tych, które zawierają wiarygodne źródła informacji. Zapewnij w ten sposób dostęp do istotnych danych publikowanych przez miasto dla społeczności mniejszościowych.
- Wspieraj współpracę i działania koalicyjne w ramach inicjatyw społecznościowych oraz lokalnych projektów. Zastanów się, w jaki sposób jednostka, w której pracujesz, może udzielić wsparcia logistycznego i organizacyjnego. Pamiętaj, wspólny projekt jest jedną z najbardziej efektywnych form edukacyjnych.
- Stwórz przestrzeń do dialogu i wspólnego podejmowania decyzji. Zapraszając na dane spotkanie lub komisję osoby reprezentujące dane grupy, zapewnij udział przedstawicieli społeczności mniejszościowych w procesach decyzyjnych.
- Skonsultuj z danymi mniejszościami, czy kampanie informacyjne na temat działań miasta i kwestii społecznych, uwzględniają różnorodność społeczną danego miasta i czy odpowiadają na potrzeby społeczności mniejszościowych.
- Zachęcaj inne osoby w urzędzie, aby zapraszały różne grupy do udziału w wydarzeniach kulturalnych, społecznych i aktywistycznych. Intersekcjonalność podejmowanych inicjatyw prowadzonych przez urząd zaadresuje potrzeby szerszej grupy społecznej.
- Zachęcaj i angażuj inne departamenty do włączania i podejścia intersekcjonalnego w dostępie do środków finansowych i wsparcia lokalnych inicjatyw budujących partnerstwa ze społecznościami mniejszościowymi. Seniorami czy seniorkami mogą też być Romowie, Ukraińcy czy kobiety z niepełnosprawnością z danej grupy.
- Promuj i stwarzaj przestrzeń na otwartą dyskusję na temat różnorodności i współistnienia społecznego, poruszając też tematy trudne, ale zapewnij społecznościom mniejszościowym aktywny udział w tych debatach w roli ekspertów.
- Zachęcaj do budowania intersekcjonalnych partnerstw między różnymi grupami społecznymi w celu wspólnego rozwiązywania problemów społecznych. Żydzi też mogą doświadczać homofobii lub mieć inne problemy niezwiązane z antysemityzmem.
- Wdrażaj mechanizmy monitorowania i oceny działań, mających na celu zwiększenie efektywności współpracy między urzędem a społecznościami mniejszościowymi.

„To wszystko jest pic na wodę. Inicjatywy samorządowe nigdy nie adresują rzeczywistych potrzeb mniejszości.”

Wielokrotnie dostrzega się brak uwzględnienia rzeczywistych potrzeb mniejszościowych w inicjatywach samorządowych. Pomimo, że lokalne władze przeprowadzają obszerne oceny społeczności i zbierają opinie, aby dostosować polityki i programy do potrzeb mieszkańców i mieszkanki, to często grupy mniejszościowe są pomijane. Wynika to z wielu czynników. Brak znajomości tematyki, specyfiki funkcjonowania danej grupy, bariery językowe itp. Jednak brak bezpośredniego dostępu do tych społeczności, może prowadzić do niepełnego zrozumienia ich potrzeb i sytuacji, w której się znajdują. Samorządy mogą poprawić tę sytuację, wykorzystując potencjał organizacji pozarządowych o charakterze mniejszościowym, migranckim czy prowadzonych przez osoby uchodźcze. Uzyskane w ten sposób ekspertyzy społeczne czy prowadzone wspólnie konsultacje mogą pomóc w zrozumieniu potrzeb danych społeczności i skorzystania z ich pełnego kapitału społecznego.

W obecnym kontekście, gdzie dane grupy społeczne reprezentują ponad 10% populacji miasta, wiedza o potrzebach i ich sytuacji jest kluczowa w kontekście funkcjonowania miasta, dbałości o potrzeby wszystkich jego mieszkańców, aktywnego zaangażowania w życie społeczności oraz zapewnienie bezpieczeństwa. W związku z tym partnerstwo z organizacjami mniejszościowymi, migranckimi oraz prowadzonymi przez osoby uchodźcze, staje

się niezbędnym elementem strategii zarządzania miastem. Warto więc zastanowić się jakie kroki są podejmowane, aby zidentyfikować i zrozumieć potrzeby oraz specyfikę sytuacji społeczności mniejszościowej. W jaki sposób angażowane są w dialog osoby liderkie społeczności mniejszościowych? Czy są wykorzystywane mechanizmy włączające głos organizacji mniejszościowych w procesy decyzyjne i kształtowania polityki? Jeśli tak, to jakie? Jakie konkretne działania są podejmowane, aby wspierać i wzmacniać relacje z organizacjami mniejszościowymi? Jakie wyzwania napotykanie są w procesie współpracy z organizacjami i liderami społeczności mniejszościowych? Czy prowadzone są regularne spotkania lub konsultacje z przedstawicielami społeczności mniejszościowych? Jeśli tak, to jak wyglądają te spotkania? W jaki sposób promuje się otwartą dyskusję na temat kluczowych kwestii społecznych między różnymi grupami mieszkańców, w tym mniejszościami? Jakie są plany na przyszłość wzmacniające zaangażowanie organizacji mniejszościowych w życie miasta? Czy działania te i ich efektywność są monitorowane?

Ponadto, lokalne samorządy mogą inwestować w edukację oraz szkolenia dla swoich pracowników i pracowniczek, aby zwiększyć świadomość i zrozumienie problemów osób z mniejszości. Działania te mogą obejmować warsztaty na temat wrażliwości i różnorodności kulturowej, szkolenia dotyczące tolerancji oraz mowy nienawiści. Zapewnienie odpowiedniej wiedzy i kompetencji osobom pracującym w urzędzie może przyczynić się do bardziej efektywnej pracy z różnymi grupami społecznymi.

CHECKLISTA

- Inicjuj spotkania i konsultacje z liderami/liderkami oraz osobami reprezentującymi społeczności mniejszościowe, aby poprzez ciągły kontakt mieć dostęp do informacji o obecnej sytuacji i potrzeb danych grup. W ten sposób rzeczywiste potrzeby będą mogły zostać uwzględnione w podejmowanych działaniach.
- Zachęcaj do udziału w publicznych debatach i konsultacjach dotyczących lokalnych inicjatyw zarówno osoby z urzędu, jak i organizacje mniejszościowe, promując aktywny i ekspercki udział społeczności mniejszościowych.
- Wspieraj jakościowe i rzecznicze organizacje oraz projekty społeczności mniejszościowych, oferując im wsparcie logistyczne, doradcze lub finansowe z budżetu samorządowego (bądź też wskazując na inne możliwości dofinansowania takich działań).
- Organizuj szkolenia i warsztaty edukacyjne dotyczące tolerancji, równości i włączenia społecznego dla pracowników urzędu oraz mieszkańców, aby zwiększyć świadomość i zrozumienie sytuacji mniejszości.
- Wdrażaj mechanizmy monitorowania i oceny działań samorządowych pod kątem uwzględnienia potrzeb i problematyki mniejszościowych, uczestnicząc aktywnie w procesie analizy i wyciągania wniosków.
- Nawiąż współpracę z organizacją reprezentującą daną grupę i zaangażuj ją w działania komunikacyjne i tłumaczenia. W ten sposób zapewnisz dostęp do informacji i zasobów w językach mniejszościowych, tłumacząc materiały informacyjne oraz/lub organizując punkty informacyjne z personelem znającym dany język.
- Buduj relacje partnerskie z organizacjami społecznościowymi i liderami mniejszościowymi poprzez regularne kontakty, wspólne projekty i inicjatywy, tworząc silną sieć wsparcia i współpracy. Pamiętaj o transparentności tych działań. W ten sposób minimalizujesz poczucie wykluczenia grup i faworyzowania innych.
- Uwzględniaj w swoich działaniach zagadnienia inkluzji społecznej. Poprzez włączanie różnych grup społecznych w wydarzenia kulturalne, społeczne i edukacyjne, zintegrujesz różne grupy społeczne i stworzysz przestrzeń do budowy dialogu międzykulturowego.

Zastanów się nad prostymi metodami ewaluacji działań i efektywności podejmowanych inicjatyw. Zacznij od prostego pytania „Kto uczestniczy w dyskusji?” I równie ważne - „kto został pominięty?”

„Nie wiem dlaczego ta współpraca jest podważana przez młodych? Współpracujemy z dobrymi, zasymilowanymi mniejszościami, które mieszkają od czterdziestu lat w naszym mieście”

Często podkreśla się przekonanie, że współpraca z mniejszościami, społecznościami migranckimi i osobami uchodźczymi powinna dążyć do ich „zintegrowania” lub nawet „zasymilowania”. Ta perspektywa akcentuje monolityczność i homogeniczność polskiego społeczeństwa. Nadaje mu rolę „gospodarza”, zaś działalność grup „obcych” czy „napływowych” bywa utożsamiana z zagrożeniem tożsamości polskiej, a mniejszości spycha w działania folklorystyczne lub organizację festiwali. Dlatego też ważne jest uwzględnienie różnorodnych perspektyw, w tym głosów młodszych pokoleń z tychże grup, w dyskursie publicznym.

Obserwuje się, że to właśnie młodsze pokolenie coraz aktywniej angażuje się w różnorodne inicjatywy obywatelskie, wykorzystując przy tym nowoczesne narzędzia komunikacji. Z uwagi na brak uwarunkowań historycznych wobec władzy i związanych z tym obaw przed konsekwencjami, młodsze osoby śmieiej wyrażają swoje poglądy, współpracują z urzędnikami w celu inicjowania zmian. Warto również zauważyć, że młodsze pokolenia niosą ze sobą nowe spojrzenie na obecność grup mniejszościowych w społecznościach lokalnych. Zaangażowanie do współpracy młodszego pokolenia może przynieść liczne korzyści

oraz zwiększyć zaangażowanie społeczności mniejszościowych w działania na poziomie lokalnym.

Programy edukacyjne i inicjatywy włączające skierowane do młodzieży stanowią istotny element promowania zaangażowania społeczności mniejszościowych, migranckich oraz osób uchodźczych w życie społeczne lokalnej społeczności. Działania te, obejmujące edukację obywatelską, szkolenia z zakresu funkcjonowania samorządu oraz warsztaty dotyczące aktywnego uczestnictwa społecznego, mogłyby posłużyć jako narzędzie uświadamiające istoty ich roli w lokalnym kontekście społecznym oraz inspirację do podejmowania inicjatyw na rzecz wspólnego dobra. Tak skoncentrowane działania, przełamują wykluczenie społeczne, sprzyjają kształtowaniu poczucia aktywnego uczestnictwa i przynależności, wspierając tym samym inkluzję społeczną.

Ponadto ważne jest, aby lokalne samorządy tworzyły otwarte przestrzenie do dialogu i współpracy z młodymi ludźmi.

Organizowanie konsultacji społecznych, spotkań dyskusyjnych czy konkursów na projekty społeczne może zachęcić młodych ludzi do aktywnego udziału w życiu społeczności lokalnej oraz do współpracy z urzędnikami w rozwiązywaniu problemów

CHECKLISTA

- Zweryfikuj czy opracowane programy edukacyjnych i szkolenia z zakresu funkcjonowania samorządu lokalnego, są dostosowane do potrzeb i zrozumienia młodych ludzi z różnych kręgów kulturowych.
- Zorganizuj konsultacje społeczne oraz/lub spotkania dyskusyjne z udziałem młodzieży w celu zebrania ich opinii i pomysłów na temat działań lokalnych.
- Nawiąż kontakt z liderami i liderkami młodzieżowymi z konkretnych społeczności, aby lepiej zrozumieć rolę oraz specyfikę funkcjonowania młodych ludzi w tych grupach. Przeanalizuj, czy stosowane narzędzia są odpowiednie do mobilizowania czy angażowania młodzieży w procesy decyzyjne, udziału w radach miast, radach dzielnic czy komitetach społecznych.
- Zapewnij dostęp do zrozumiałych informacji o pracy samorządu lokalnego czy rad młodzieżowych, np. poprzez materiały online, broszury czy spotkania informacyjne w szkołach lub centrach społeczności.
- Zweryfikuj, czy stworzone platformy cyfrowe oraz media społecznościowe są atrakcyjnym i odpowiednim narzędziem do komunikacji i współpracy z młodzieżą.
- Wspieraj inicjatywy i projekty społeczne prowadzone przez młodych liderów/liderki, poprzez m.in. udzielenie wsparcia finansowego i merytorycznego.
- Promuj zaangażowanie młodzieży i włączenie atrakcyjnych tematów dla młodych osób w konkursach na projekty społeczne i działania obywatelskie.
- Promuj ustanowienie programów stypendialnych oraz grantowych wspierających młodych liderów/liderki społecznych.
- Wspieraj młode osoby liderkie społecznych w rozwoju umiejętności przywódczych, komunikacyjnych i organizacyjnych.
- Spójrz na zaangażowanie młodych horyzontalnie. Brak zaangażowania w dedykowane mechanizmy dla społeczności mniejszościowych nie oznacza braku zaangażowania. Osoby te mogą działać w innych obszarach, gdzie osoby występują jako mieszkańcy lub mieszkanki, nie identyfikując się jako grupa mniejszościowa.

„Z mojego 20-letniego doświadczenia w urzędzie mogę powiedzieć, że migranci nie wykazują zainteresowania lokalnym samorządem.”

Istnieje rozpowszechnione przekonanie, że osoby z doświadczeniem migracji nie są zainteresowani uczestnictwem w lokalnym samorządzie. Jednakże, wbrew tej opinii, wiele społeczności migranckich aktywnie angażuje się w sprawy lokalne, poszukując reprezentacji i wspierając polityki, które uwzględniają ich unikalne potrzeby i wyzwania. Aby zmienić tę sytuację, lokalne samorzady mogą podjąć szereg działań mających na celu ułatwienie migrantom uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Jednak, żeby to zrobić trzeba nawiązać kontakt z osobami lub grupami, które reprezentują głos danej społeczności.

Programy inkluzji społecznej stanowią istotne narzędzie w procesie angażowania społeczności migranckich w życie lokalnej społeczności. Takie programy mogą obejmować kursy języka, warsztaty kulturowe, szkolenia zawodowe oraz działania edukacyjne na temat funkcjonowania samorządu i praw obywatelskich. Zapewnienie migrantom dostępu do tych programów może przyczynić się do zwiększenia ich zaangażowania w życie społeczności lokalnych.

Kolejnym istotnym krokiem jest tłumaczenie informacji na różne języki (bądź na język angielski), aby umożliwić migrantom łatwiejszy dostęp do wiedzy o lokalnym samorządzie oraz o politykach

i programach do nich skierowanych. Zapewnienie materiałów informacyjnych, formularzy oraz ogłoszeń w wielu językach może zlikwidować bariery komunikacyjne i zachęcić migrantów do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Pomocy w tej kwestii można szukać u organizacji reprezentujących dane społeczności.

Ponadto, ważne jest, aby lokalne samorzady tworzyły otwarte przestrzenie do dialogu i współpracy ze społecznościami migranckimi. Organizowanie konsultacji społecznych, spotkań informacyjnych oraz udział w imprezach kulturalnych może umożliwić migrantom wyrażanie swoich opinii, zgłaszanie potrzeb oraz uczestnictwo w podejmowaniu decyzji dotyczących ich życia w lokalnej społeczności.

Współpraca ze społecznościami migranckimi nie tylko przynosi korzyści społeczności lokalnej, ale również może prowadzić do budowania bardziej otwartej, zróżnicowanej i tolerancyjnej społeczności. Dlatego ważne jest, aby lokalne samorzady aktywnie angażowały się w tworzenie warunków sprzyjających inkluzji migrantów i uwzględniały ich potrzeby w swoich działaniach i programach.

CHECKLISTA

- Zweryfikuj, czy organizacja programów inkluzyjnych, kursów języka oraz szkoleń zawodowych jest dostosowana do potrzeb migrantów.
- Zastanów się, czy można zapewnić tłumaczenie materiałów informacyjnych i formularzy na różne języki obce, aby umożliwić osobom nie znającym języka polskiego łatwiejszy dostęp do informacji. Warto nawiązać w tej kwestii współpracę z uniwersytetem bądź organizacjami reprezentującymi dane społeczności. Czasem efektywniejsze będzie zlecenie działań komunikacyjnych lokalnej organizacji oraz prowadzenie spotkania wyłącznie w języku grupy mniejszościowej.
- Zweryfikuj, czy stworzone przestrzenie dialogu i konsultacji społecznych uwzględniają społeczności migranckie i czy biorą pod uwagę ich perspektywę oraz potrzeby.
- Bądź w kontakcie z organizacjami reprezentującymi dane grupy. Upewnij się, czy mają dostęp do informacji o lokalnym samorządzie oraz o politykach i programach miejskich. Zweryfikuj, czy stosowane są odpowiednie kanały komunikacji.
- Upewnij się, że organizowane spotkania informacyjne oraz imprezy kulturalne promują zaangażowanie mniejszości w działania społeczności lokalnej. Ważna jest też czy dana grupa jest traktowana podmiotowo i ekspercko przy danym wydarzeniu.
- Wspieraj inicjatywy społeczne i projekty prowadzone przez osoby z doświadczeniem migracji, aby umożliwić im aktywny udział w życiu społecznym.
- Zweryfikuj, czy dane grupy mają informacje o możliwości udziału w procesach decyzyjnych poprzez uczestnictwo w ciałach doradczych, radach miast i dzielnic oraz komitetach społecznych.
- Zweryfikuj i informuj o możliwości kontynuowania i monitorowania działań oraz efektywności podejmowanych inicjatyw, aby zapewnić ciągłe doskonalenie procesów integracji i zaangażowania osób z doświadczeniem migracji w życie społeczności lokalnej.

Zweryfikuj, czy podejmowane inicjatywy promują kulturę tolerancji, otwartości i różnorodności w społeczności lokalnej, a nie służą jako platforma powielania i utrwalania stereotypów.

„Współpraca z samorządem to jednokierunkowa ulica, obywatele nie mają realnego wpływu.”

Współpraca z samorządem często jest postrzegana przez mniejszości jako jednokierunkowa droga, gdzie brakuje realnego wpływu na podejmowane decyzje. Jednak istnieją różne modele partycypacyjne, które mogą zmienić tę sytuację, zachęcając mieszkańców do aktywnego zaangażowania i umożliwiając im wpływanie na decyzje podejmowane przez władze lokalne. Dla mniejszości, transparentność i uczciwe uwzględnianie ich potrzeb w procesach decyzyjnych są kluczowe. Wspólnie z samorządem mogą wypracować mechanizmy partycypacyjne uwzględniające różnorodność społeczną, kulturową oraz potrzeby mniejszości.

Modele partycypacyjne mogą obejmować różne formy, takie jak konsultacje publiczne, spotkania władz miasta/pełnomocnika/pełnomocniczki z mieszkańcami, panele dyskusyjne czy role doradcze dla osób reprezentujących różne społeczności. Dzięki takim mechanizmom, mieszkańcy mogą wyrażać swoje opinie, zgłaszać pomysły i uczestniczyć aktywnie w procesach podejmowania decyzji, co zwiększa ich zaangażowanie i wpływ na lokalne sprawy.

Jednym z kluczowych elementów skutecznej współpracy jest budowanie zaufania między mieszkańcami a władzami lokalnymi. Otwarta komunikacja, transparentność działań oraz uczciwa

reprezentacja interesów społeczności są niezbędne do stworzenia atmosfery współpracy i wspólnego dążenia do rozwiązywania problemów. Dla mniejszości istotne jest, aby samorzady uwzględniały ich głos w procesach decyzyjnych i podejmowały działania mające na celu eliminowanie bariery dostępu do mechanizmów partycypacyjnych.

Ponadto, ważne jest uwzględnienie różnorodności społecznej i kulturowej w procesach partycypacji społecznej. Samorzady powinny działać na rzecz zapewnienia równego dostępu do mechanizmów partycypacyjnych dla wszystkich grup społecznych, włączając w to mniejszości. Utworzenie otwartych przestrzeni do dialogu i współpracy może przynieść korzyści zarówno dla mniejszości, jak i dla samorządu, poprawiając jakość podejmowanych decyzji oraz zwiększając zaangażowanie społeczne we wspólne działania.

Pamiętaj że ocena współpracy z samorządem często jest oparta o dotychczasowe doświadczenia i praktyki z kraju pochodzenia. Dlatego tak ważny jest element edukacyjny, jakie mechanizmy i praktyki są realizowane w kontekście polskiego prawa.

CHECKLISTA

- Upewnij się, że w organizowanych konsultacjach publicznych na temat kluczowych kwestii lokalnych, uwzględniana jest perspektywa mniejszości.
- Zastanów się, w jaki sposób można doprowadzić do regularnych spotkań w formie otwartych dyskusji i debat między władzami miasta z mieszkańcami, w tym z przedstawicielami mniejszości.
- Weryfikuj, czy w ustanowionych ciałach doradczych z udziałem przedstawicieli różnych grup społecznych są osoby reprezentujące grupy mniejszości.
- Upewnij się, że liderzy danych grup wiedzą o funkcjonowaniu stworzonych platform online do zgłaszania opinii i pomysłów przez mieszkańców, z uwzględnieniem różnorodności językowej i kulturowej.
- Zweryfikuj, czy jest zapewniony równy dostęp do informacji i procesów decyzyjnych dla wszystkich grup społecznych, włączając w to mniejszości.
- Przeanalizuj, w jaki sposób promowana jest kultura dialogu i wzajemnego szacunku między mieszkańcami a władzami lokalnymi i czy uwzględnia ona perspektywę mniejszości.
- Zachęcaj inne osoby w urzędzie do włączania różnorodności społecznej w tematykę kampanii informacyjnych i edukacyjnych.
- Zapraszając osoby z mniejszości do ciał dialogu, zespołów doradczych, konsultacji, upewnij się, że wiedzą o możliwościach danego instrumentu partycypacji.
- Wspieraj inicjatywy społeczne i projekty lokalne, które są wynikiem partycypacji i uwzględniają perspektywę mniejszości.

Konsultacje wśród pracowników i pracowniczek urzędu

Współpraca z samorządem często ogranicza się do konsultacji przeprowadzanych jedynie wśród mieszkańców, co może prowadzić do pominięcia istotnej perspektywy pracowników i pracowniczek samorządowych. Te osoby, nie tylko są często mieszkańcami danej społeczności, ale także są bezpośrednio zaangażowani w realizację polityki miejskiej. Mając na uwadze, że ich postawy, doświadczenie i zrozumienie polityki mają kluczowy wpływ na jakość i efektywność wprowadzanych zmian, brak uwzględnienia ich doświadczenia w procesach konsultacyjnych może prowadzić do niezrozumienia i ograniczeń w podejmowanych decyzjach.

Aby zmienić tę sytuację, istotne jest, aby samorzady uwzględniały perspektywę osób pracujących w samorządach w procesie konsultacji dotyczących polityki miejskiej. Te osoby, posiadają unikatową wiedzę na temat funkcjonowania samorządu oraz realnych potrzeb społeczności lokalnej. Ich aktywny udział w procesie podejmowania decyzji może przynieść cenne spostrzeżenia i sugestie, które będą miały istotny wpływ na kształtowanie skutecznej polityki miejskiej.

Otwarta komunikacja między samorządem a pracownikami samorządowymi jest kluczowa dla lepszego zrozumienia i identyfikacji problemów, a także dla skutecznego podejmowania decyzji. Ustanowienie regularnych spotkań dyskusyjnych,

warsztatów czy stałych platform dialogu umożliwi pracownikom wyrażenie swoich opinii, zgłoszenie pomysłów oraz uczestnictwo w procesie podejmowania decyzji.

Zapewnienie odpowiedniej edukacji i szkoleń dla pracowników samorządowych na temat partycypacji społecznej oraz istotności ich roli w procesie decyzyjnym. W ten sposób osoby te zostaną wyposażone w narzędzia i wiedzę potrzebną do skutecznego uczestnictwa w procesach konsultacyjnych i podejmowania decyzji, co przyczyni się do wzrostu zaufania społecznego, niwelowania konfliktów i lepszej reprezentacji interesów społeczności lokalnej.

Transparentność takich procesów jest bardzo ważna. Ponieważ niezrozumienie zasad pracy, niejasne procedury oraz brak adekwatnych oznaczeń punktów przyjęć mogą skutkować powstawaniem konfliktów organizacyjnych i konfliktów interpersonalnych. Pamiętajmy, że interpretacja i przetwarzanie informacji jest zależne od kulturowego kontekstu. Brak jego znajomości może prowadzić do błędnych ocen i wzajemnych niezrozumień. Z perspektywy teorii konfliktu, długotrwałe nieporozumienia mogą prowadzić do zmiany strategii rozwiązywania konfliktów przez strony zaangażowane. Jest to związane z konceptem adaptacji konfliktowej, według którego strony w konflikcie przystosowują się do zmieniających się warunków i wymagań, co może prowadzić do negatywnej ewolucji relacji między nimi.

Dodatkowym aspektem, który należy uwzględnić, jest promowanie kultury otwartości i zaufania

między pracownikami samorządowymi a władzami lokalnymi. Budowanie atmosfery współpracy i wzajemnego szacunku może przyczynić się do stworzenia sprzyjającego środowiska dla efektywnej wymiany informacji oraz dialogu na temat potrzeb i oczekiwań społeczności mniejszościowej. Poprzez

CHECKLISTA

- Weryfikuj, czy przeprowadzane są regularne konsultacje z pracownikami samorządowymi na temat kluczowych kwestii polityki miejskiej w stosunku do mniejszości.
- Weryfikuj, czy organizowane są spotkania dyskusyjne i warsztaty, w których te osoby mogą wyrazić swoje opinie i pomysły dotyczące rozwoju miasta.
- Działaj na rzecz ustanowienia stałych platform dialogu między władzami samorządu a osobami pracującymi w samorządzie, które umożliwiają wymianę informacji i doświadczeń.
- Zaproponuj stworzenie mechanizmów feedbacku, które umożliwią zgłaszanie uwag i sugestii dotyczących polityki miejskiej.
- Zaproponuj zapewnienie odpowiedniej edukacji i szkoleń dla pracowników samorządowych na temat partycypacji społecznej i roli pracowników w procesie decyzyjnym.
- Zaproponuj działania mające na celu włączenie perspektywy różnorodnych grup zawodowych w procesach konsultacyjnych, takich jak pracownicy administracyjni, urbiści czy służby techniczne.

rozwój takiej kultury organizacyjnej, osoby pracujące w samorządach będą bardziej skłonne do dzielenia się swoimi doświadczeniami i perspektywami, co w rezultacie może prowadzić do lepszych decyzji oraz skuteczniejszego działania na rzecz dobra społecznego.

- Zaproponuj rozwijanie programów mentorstwa i wsparcia dla nowo zatrudnionych pracowników, aby umożliwić im szybsze zintegrowanie się z zadaniami miejskimi.
- Zaproponuj monitorowanie i ocenę efektywności procesów konsultacyjnych z udziałem pracowników, w celu ciągłego doskonalenia praktyk partycypacyjnych.

Niezrozumienie zasad pracy, niejasne procedury, a nawet tak drobne rzeczy jak brak przejrzystych oznaczeń okienek w punktach przyjmowania mieszkańców, może prowadzić do niepotrzebnych konfliktów. Długotrwałe nieporozumienia mogą prowadzić do zmiany postaw wzajemnych poszczególnych stron.

**„To spotkanie było stratą czasu.
Oczekiwania migrantów są z kosmosu.
Nie są w kompetencji miast”**

Migranci często mają oczekiwania dotyczące działań, które nie mieszczą się w zakresie kompetencji miasta. Jest to zrozumiałe, gdyż wynika nie tyle z roszczeniowości, co z niewystarczającej znajomości systemu prawnego oraz struktury administracyjnej. Warto więc skupić się na edukacji mieszkańców, informując ich jasno, które kwestie leżą w gestii miasta, a które wymagają działań na szczeblu wyższym, np. krajowym czy międzynarodowym. Budowanie świadomości prawnej i administracyjnej migrantów pomoże im zrozumieć, w jakich obszarach mogą oczekiwać wsparcia lokalnych władz, a gdzie należy szukać pomocy na innych poziomach administracyjnych.

Ważnym krokiem w poprawie sytuacji społeczności migranckiej jest również otwarta i transparentna komunikacja między tymi grupami a władzami samorządowymi. Organizacja regularnych spotkań, konsultacji oraz dyskusji pozwoli na lepsze zrozumienie potrzeb migranckiej społeczności oraz na budowanie zaufania między obiema stronami. Dzięki temu samorządy będą mogły lepiej dostosowywać swoje działania do rzeczywistych potrzeb migrantów, a ci z kolei będą mieli większe poczucie zaangażowania i wpływu na podejmowane decyzje.

Utworzenie specjalnych punktów informacyjnych lub biur ds. migracji w strukturze samorządowej

może również przyczynić się do poprawy sytuacji. Migranci często napotykać na trudności związane z dostępem do informacji o swoich prawach, obowiązkach oraz dostępnych formach wsparcia. Tworzenie dedykowanych punktów, w których migranci mogą uzyskać niezbędne informacje oraz wsparcie w rozwiązywaniu swoich problemów, może znacząco ułatwić im włączanie oraz dostosowanie się do nowego otoczenia. Jeżeli samorząd nie dysponuje środkami na założenie takiego punktu to warto się zastanowić nad włączeniem organizacji migranckich w takie działania.

Istotnym aspektem jest również rozwijanie programów integracyjnych, które nie tylko umożliwią migrantom lepsze poznanie miejscowej społeczności, ale także zachęcą lokalną społeczność do akceptacji i wsparcia dla migrantów. Organizacja wydarzeń kulturalnych, warsztatów czy wspólnych aktywności może sprzyjać budowaniu więzi między różnymi grupami społecznymi oraz promowaniu wzajemnego szacunku i zrozumienia.

CHECKLISTA:

- Zapewnij cykliczne spotkania między reprezentacją społeczności migranckich a władzami samorządowymi, pozwoli to na aktywne dyskusje i identyfikację priorytetów. Spotkania te powinny być otwarte, transparentne i dostępne dla wszystkich zainteresowanych stron.
- Zaproponuj utworzenie punktów informacyjnych lub biur ds. migracji. Włącz w takie działania organizacje migranckie. Tak stworzone dedykowane miejsca, powinny zapewniać wsparcie, poradę prawną oraz informacje na temat swoich praw i obowiązków w nowym środowisku.

- Wspieraj tworzenie dedykowanych kanałów komunikacji. Zapewnieni to danym grupom łatwy dostęp do informacji poprzez specjalne strony internetowe, aplikacje mobilne, oraz linie telefoniczne lub e-maile.
- Weryfikuj jakość organizowanych wydarzeń, festiwali, warsztatów oraz innych aktywności kulturalnych, które promują dialog międzykulturowy i zbliżają migrantów do lokalnej społeczności. Rzetelnie przygotowane działania tego typu sprzyjają budowaniu więzi i wzajemnego zrozumienia.
- Promuj otwartość i tolerancję w realizacji kampanii edukacyjnych i społecznych. Adekwatnie dobrane narzędzia mogą skutecznie przeciwdziałać stereotypom i uprzedzeniom oraz budować bardziej przyjazne i otwarte społeczeństwo.
- Monitoruj i oceniaj prowadzone działania. Regularnie oceniaj efektywność i skuteczność podejmowanych działań, włączając w to analizę opinii grup docelowych i wsłuchiwanie się w ich potrzeby. Działania te powinny być dostosowywane do zmieniającej się sytuacji i potrzeb migranckiej społeczności.
- Nawiąż współpracę z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, które specjalizują się w samorządzie migrantów. Współpraca ta może znacznie wzmocnić działania samorządu oraz zapewnić lepsze wsparcie dla migranckiej społeczności.
- Zadbaj o to, aby polityki miejskie i programy wsparcia uwzględniały różnorodność społeczną oraz potrzeby migrantów. Polityki te powinny być opracowane w sposób otwarty i reprezentatywny, z uwzględnieniem głosu migrantów w procesie podejmowania decyzji.
- Współpracuj z organizacjami mniejszościowymi i nawiązuj współpracę z lokalnymi organizacjami mniejszościowymi, które specjalizują się w reprezentowaniu interesów migrantów. Współpraca ta powinna obejmować regularne konsultacje, udział w spotkaniach oraz wzajemne wsparcie w działaniach na rzecz włączania społecznego migrantów.
- Utwórz platformę dialogu, na której przedstawiciele samorządu, organizacji mniejszościowych oraz migrantów

będą mogli wymieniać poglądy, omawiać problemy oraz wspólnie poszukiwać rozwiązań.

- W miarę możliwości zabiegaj o zapewnienie organizacjom mniejszościowym odpowiednich środków finansowych, szkoleń oraz wsparcia technicznego, aby mogły skutecznie reprezentować swoje społeczności. Wsparcie to może obejmować również udział w projektach i programach realizowanych przez te organizacje.
- Zapewnij udział przedstawicieli organizacji mniejszościowych w procesach konsultacyjnych dotyczących polityki migracyjnej i integracyjnej. Ich wiedza i doświadczenie mogą przyczynić się do lepszego zrozumienia potrzeb migrantów oraz skuteczniejszego podejmowania decyzji.
- Zachęcaj do współpracy i partnerstwa między różnymi organizacjami mniejszościowymi oraz instytucjami samorządowymi. Wspólne działania mogą przynieść większe korzyści i skuteczniejsze rozwiązania problemów migracyjnych w społeczności lokalnej.
- Zapewnij możliwość aktywnego uczestnictwa migrantów w procesach podejmowania decyzji dotyczących polityki migracyjnej i integracyjnej. Włączenie migrantów do rad doradczych, komisji konsultacyjnych oraz innych organów decyzyjnych umożliwi im bezpośredni wpływ na kształtowanie polityki lokalnej.
- Edukuj i zapewnij szkolenia dla migrantów. Organizuj programy edukacyjne, szkolenia i warsztaty dla migrantów, które pomogą im lepiej zrozumieć system prawny, strukturę administracyjną oraz ich prawa i obowiązki w nowym kraju zamieszkania. Takie programy mogą być realizowane w ramach, np. nauki języka polskiego, wydarzeń kulturalnych lub sportowych.
- Zapewnij, aby polityki miejskie i programy wsparcia uwzględniały różnorodność społeczną oraz potrzeby migrantów. Polityki te powinny być opracowane w sposób otwarty i reprezentatywny, z uwzględnieniem głosu migrantów i organizacji mniejszościowych w procesie podejmowania decyzji. Większość działań na rzecz grup mniejszościowych nie wymaga specjalnych programów, lecz zwiększenia dostępności i widoczności wśród tych grup programów już realizowanych przez miasto.

**„Współpracujemy ze wszystkimi!
Organizacje mniejszościowe nie będą
miały specjalnych przywilejów!”**

Jest kluczowe, aby uwzględnić różnice w dostępie do zasobów i możliwości pomiędzy różnymi grupami społecznymi. Podwójne standardy, długotrwała dyskryminacja i narażenie na wykluczenie sprawiają, że grupy mniej uprzywilejowane potrzebują szczególnego wsparcia i uwagi. Tworzenie oddzielnych działań dedykowanych tym grupom nie oznacza przyznawania im specjalnych przywilejów, ale raczej eliminację barier i zapewnienie równego dostępu do szans i możliwości. Umożliwienie grupom mniej uprzywilejowanym uczestnictwa w procesach podejmowania decyzji i inicjatywach lokalnych pomaga w zredukowaniu nierówności społecznych oraz budowaniu bardziej inkluzywnej społeczności.

Rozwój współpracy z organizacjami reprezentującymi mniejszości stanowi kluczowy element budowania spójności społecznej oraz efektywnego zarządzania miastem. W perspektywie mniejszości i samorządu istnieje wiele działań, które mogą przyczynić się do poprawy tej sytuacji, zapewniając lepsze uwzględnienie potrzeb różnorodnych grup społecznych.

Istotnym krokiem jest stworzenie struktur umożliwiających regularne konsultacje z organizacjami reprezentującymi mniejszości. Takie spotkania mogą być platformą do wymiany poglądów, identyfikacji problemów oraz poszukiwania rozwiązań dostosowanych do różnorodnych potrzeb społeczności.

Samorząd powinien angażować organizacje mniejszościowe we wczesnych fazach planowania i realizacji projektów miejskich. Wspólne podejmowanie decyzji pozwoliłoby uwzględnić różnorodne perspektywy i zapobiec późniejszym konfliktom oraz nieskutecznym działaniom.

Zapewnienie stabilnego finansowania dla organizacji reprezentujących mniejszości pozwoli im efektywniej działać na rzecz swoich społeczności. Dotacje, granty i inne formy wsparcia mogą być przeznaczone na realizację projektów społecznych, edukacyjnych czy kulturalnych. Bardzo ważną przy tym jest ewaluacja jakości tych programów.

Kluczowym elementem jest budowanie zaufania między samorządem a organizacjami mniejszościowymi. Otwarta i dialogowa atmosfera sprzyja nawiązywaniu partnerskich relacji, co z kolei umożliwia efektywną współpracę.

Promowanie reprezentatywności poprzez dążenie do zapewnienia reprezentatywności organizacji mniejszościowych w procesach podejmowania decyzji. Wspieranie różnorodności w radach i komisjach miejskich gwarantuje lepsze uwzględnienie potrzeb różnych grup społecznych.

Organizacje mniejszościowe powinny być wspierane poprzez oferowanie im szkoleń, warsztatów i doradztwa w zakresie zarządzania projektem, zdobywania funduszy czy budowania relacji z samorządem.

CHECKLISTA:

- Zadbaj o utworzenie regularnych spotkań konsultacyjnych z organizacjami reprezentującymi mniejszości.
- Włącz organizacje mniejszościowe we wczesne fazy planowania projektów miejskich.
- Zapewnij stabilne finansowania dla organizacji mniejszościowych.
- Buduj zaufanie i partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami mniejszościowymi.
- Promuj reprezentatywności organizacji mniejszościowych w procesach podejmowania decyzji.
- Organizuj szkolenia, warsztaty i doradztwa dla organizacji mniejszościowych.
- Zapewnienie dostępu do informacji i wsparcia technicznego dla organizacji mniejszościowych.
- Wspieranie projektów społecznych i kulturalnych realizowanych przez organizacje mniejszościowe.
- Systematyczne monitorowanie i ocena skuteczności działań podejmowanych we współpracy z organizacjami reprezentującymi mniejszości.
- Przeprowadź analizę czy istniejące już programy, projekty etc. są widoczne, znane wśród tych społeczności mniejszościowych, oraz czy są dla nich dostępne.

**Większość działań
na rzecz grup
mniejszościowych nie
wymaga specjalnych
programów a zwiększenia
dostępności
i widoczności wśród
tych grup programów
już realizowanych przez
miasto.**

**„Już nie będę z nimi współpracował.
Organizacje mniejszościowe są
roszczeniowe”**

Warto zwrócić uwagę, że opinia sugerująca, iż organizacje mniejszościowe działają głównie w duchu roszczeniowym, nie znajduje potwierdzenia w rzeczywistości. Badania socjologiczne wykazują, że te organizacje często powstają w odpowiedzi na realne potrzeby społeczności mniejszościowych, które są systematycznie marginalizowane i dyskryminowane. Zaniedbanie tych potrzeb przez instytucje publiczne może prowadzić do narastania napięć społecznych oraz problemów z inkluzją społeczną. Współpraca z organizacjami mniejszościowymi może przynieść korzyści w postaci budowania zaufania i spójności społecznej, co jest istotne z perspektywy stabilności społecznej i rozwoju lokalnego. Dlatego też istotne jest, aby podejście do tych organizacji opierało się na rzetelnej analizie danych społecznych i socjologicznych, a nie na stereotypach czy uprzedzeniach.

Brak regularnych spotkań oraz ich niska częstotliwość wielokrotnie prowadzą do sytuacji, w której na pierwszym spotkaniu strona mniejszościowa stara się przedstawić wszystkie potrzeby i rozwiązać wszystkie problemy. Natłok tych informacji wywołuje chaos komunikacyjny i potęguje niezrozumienie. Jest to częste zjawisko, które dotyczy ogólnie grup marginalizowanych lub doświadczających wykluczenia.

Dlatego też, mapowanie zasobów organizacji powinno być pierwszym krokiem zbadania i zidentyfikowania zasobów, jakimi dysponują organizacje mniejszościowe. Należy uwzględnić zarówno zasoby finansowe, jak i osobowe, takie jak eksperckość, umiejętności czy dostęp do sieci kontaktów. Mapowanie tych zasobów pozwoli lepiej skorzystać z potencjału organizacji w procesach lokalnego zarządzania.

Promowanie kultury współpracy i partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami mniejszościowymi. Wspólna praca nad projektami społecznymi, kulturalnymi czy edukacyjnymi może przynieść korzyści zarówno dla społeczności lokalnej, jak i dla samych organizacji.

Kolejnym etapem, powinno być zapewnienie organizacjom mniejszościowym wsparcia technicznego, szkoleń i doradztwa w zakresie zarządzania projektem, zdobywania funduszy czy komunikacji społecznej. Podnoszenie kompetencji organizacji przyczynia się do ich efektywności oraz zwiększa możliwości realizacji projektów.

Konsultacje są istotnym narzędziem do zapewnienia otwartego dialogu między samorządem a organizacjami mniejszościowymi. Pozwalają na lepsze zrozumienie potrzeb i oczekiwań różnych grup społecznych oraz na wspólne poszukiwanie rozwiązań problemów.

Popieranie inicjatyw społecznościowych aktywnie wspieranych przez samorząd, jako inicjatywy, które mają na celu poprawę warunków życia i integrację społeczną różnych grup. Działania te mogą obejmować finansowanie projektów, udostępnianie infrastruktury czy promowanie wyda-

CHECKLISTA:

- Dokładnie zmapuj zasoby organizacji mniejszościowych w mieście. Przeprowadzenie szczegółowej analizy zasobów finansowych, osobowych oraz eksperckość poszczególnych organizacji mniejszościowych oraz specyficznych kompetencji i obszarów działania każdej z organizacji.
- Promuj kulturę współpracy i partnerstwa między samorządem a organizacjami mniejszościowymi, która sprzyja budowaniu zaufania i partnerskich relacji.
- Zapewnij wsparcie techniczne i szkolenia dla organizacji mniejszościowych. Udostępnij organizacjom mniejszościowym odpowiednie środki oraz zapewnij dostęp do doradztwa z zakresu zarządzania projektami, zdobywania funduszy oraz komunikacji społecznej.
- Umożliwienie otwartego dialogu i regularnych konsultacji. Stworzenie regularnych platform dialogu, gdzie przedstawiciele organizacji mniejszościowych mogą swobodnie wyrażać swoje opinie, prezentować potrzeby oraz uczestniczyć w procesach podejmowania decyzji.
- Aktywne wspieranie inicjatyw społecznych organizacji mniejszościowych. Przyznawanie dotacji, grantów oraz udzielanie wsparcia merytorycznego dla inicjatyw organizacji mniejszościowych, które przyczyniają się do integracji społecznej i kulturalnej.
- Systematycznie monitoruj i oceniaj działania podejmowane we współpracy z organizacjami mniejszościowymi. Regularnie monitoruj postęp oraz oceniaj efektywność działań podejmowanych we współpracy z organizacjami mniejszościowymi. W razie potrzeby wdrażaj działania korygujące i dostosuj strategię współpracy do zmieniających się potrzeb społeczności lokalnej.
- Zapewnij, aby organy decyzyjne i doradcze odzwierciedlały różnorodność społeczności lokalnej, w tym również mniejszości. Zachęć do udziału w wyborach do rad miejskich osoby reprezentujące mniejszości, aby zapewnić głos mniejszości w procesach podejmowania decyzji.

rzeń kulturalnych. Monitorowanie i ocena działań podejmowanych we współpracy z organizacjami mniejszościowymi. Pozwala to na śledzenie postępów, identyfikację ewentualnych problemów oraz dostosowywanie strategii działania w oparciu o uzyskane wyniki.

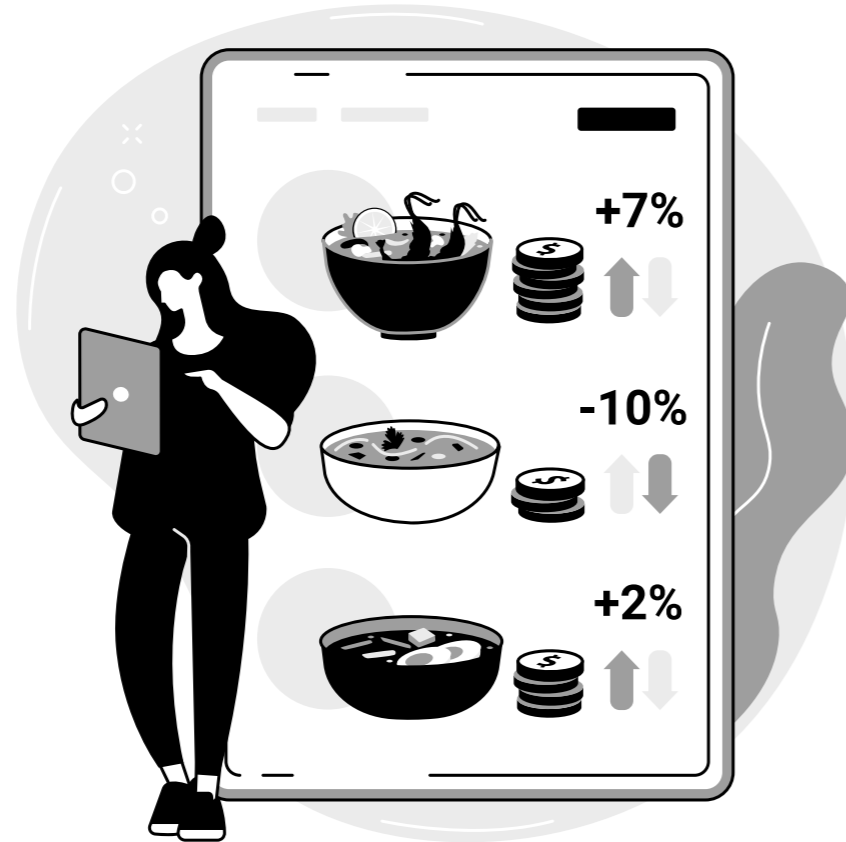

WYMOGI ŻYWIENIOWE

„Czułam się wykluczona. Było to wydarzenie dla społeczności żydowskiej. Nie dość, że zorganizowano je podczas naszego święta to poczęstowali nas wieprzowiną. Nie było nawet opcji wegetariańskich. To pokazuje jak nas traktują.”

Zróżnicowane opcje żywieniowe na wydarzeniach społecznych i rozplanowanie wydarzeń poza świętami danej społeczności mniejszościowej może zapewnić, że wszyscy mieszkańcy będą mieli równy dostęp do uczestnictwa, niezależnie od ich przynależności kulturowej. Zapewnienie różnorodnych opcji posiłków/przekąsek podczas tych wydarzeń może dodatkowo przyczynić się do pokazania zrozumienia i szacunku dla różnorodności kulturowej.

Konsultacje z lokalnymi społecznościami w sprawie preferencji żywieniowych pozwala na lepsze zrozumienie specyfiki oraz kalendarza kulturowego danej społeczności. Uwzględnienie tych preferencji podczas organizacji wydarzeń społecznych pozwala na lepsze dostosowanie cateringu i zapewnienie osobom uczestniczącym poczucia akceptacji i uwzględnienia ich potrzeb.

CHECKLISTA:

- Przeprowadzaj konsultacje z lokalnymi społecznościami, w tym grupami mniejszościowymi, w sprawie preferencji żywieniowych i kalendarza.
- Wprowadź zróżnicowane opcje żywieniowe podczas warsztatów i wydarzeń, uwzględniających różne preferencje dietetyczne.
- Promuj takie działania edukacyjne mieszkańców na temat zdrowego żywienia i znaczenia różnorodności dietetycznej.
- Promuj zrównoważoną politykę żywieniową, która uwzględni różnorodność kulturową mieszkańców.
- Monitoruj i oceniaj działania podejmowane w zakresie zapewnienia różnorodności żywieniowej, w celu dostosowywania strategii działania do zmieniających się potrzeb społeczności.

Edukacja i dostarczanie informacji są kluczowe dla nowo powstałych organizacji migranckich, aby pomóc im lepiej zrozumieć lokalne zasady, struktury i procedury. Dostarczenie informacji na temat dojazdu do miejsc spotkań, dostępnych zasobów oraz działań podejmowanych przez samorząd może znacznie ułatwić adaptację tych organizacji do lokalnej rzeczywistości. Wprowadzenie odpowiednich materiałów informacyjnych oraz przeprowadzenie szkoleń jest niezbędne, aby umożliwić organizacjom migranckim skuteczną integrację i działanie w społeczności lokalnej.

Wsparcie w procesie inkluzji społecznej. Pomoc w nawiązywaniu kontaktów z lokalną społecznością, uczestnictwo w lokalnych wydarzeniach oraz promowanie różnorodności kulturowej może przyczynić się do budowania więzi społecznych i akceptacji migrantów w społeczności lokalnej.

Konsultacje z organizacjami migranckimi w celu zrozumienia ich potrzeb, wyzwań i perspektyw. Umożliwienie im aktywnego udziału w procesach podejmowania decyzji i konsultacji publicznych może być kluczowe dla uwzględnienia perspektywy migrantów w działaniach podejmowanych przez samorząd.

Współpraca w tworzeniu polityk inkluzywnych przy zaangażowaniu organizacji migranckich w proces tworzenia tych polityk. Wspólna praca nad rozwiązywaniem problemów może przyczynić się do lepszego uwzględnienia potrzeb migrantów oraz zwiększenia efektywności działań podejmowanych przez samorząd.

Promowanie partycypacji migrantów w życiu społecznym, np. poprzez organizację spotkań, wydarzeń kulturalnych czy programów edukacyjnych. Zachęcanie migrantów do angażowania się w lokalne inicjatywy społeczne może przyczynić się do budowania poczucia wspólnoty oraz wzmacniania więzi między różnymi grupami społecznymi.

Integracja w edukacji poprzez wprowadzenie elementów edukacyjnych dotyczących różnorodności kulturowej i inkluzji społecznej do programów nauczania w szkołach może przyczynić się do budowania świadomości i zrozumienia wśród młodzieży. Edukacja o kulturach różnych narodowości i promowanie tolerancji wpływa na zmniejszenie uprzedzeń i dyskryminacji w społeczeństwie.

Monitorowanie i ocena działań przez samorząd, który powinien systematycznie monitorować i oceniać skuteczność działań podejmowanych we współpracy z organizacjami migranckimi. Dzięki temu możliwe będzie dostosowywanie strategii działania do zmieniających się potrzeb migrantów oraz efektywne wykorzystanie zasobów publicznych.

Dobłą praktyką jest promowanie partycypacji osób z doświadczeniem migracji w życiu społecznym, np. poprzez włączanie ich w organizację spotkań, wydarzeń kulturalnych czy programów edukacyjnych. Zachęcanie do angażowania się w lokalne inicjatywy społeczne (nie tylko związane z tematem integracji i międzykulturowości) może przyczynić się do budowania poczucia wspólnoty oraz wzmacniania więzi między różnymi grupami społecznymi.

CHECKLISTA:

- Zapewnij dostęp do edukacji i informacji dla organizacji migranckich na temat lokalnych zasad, praktyk i struktur instytucji samorządowych.
- Wsparaj inkluzję społeczną migrantów poprzez promowanie aktywności społecznej, kulturalnej i sportowej.
- Przeprowadzaj konsultacje z organizacjami migranckimi w celu zrozumienia ich potrzeb i perspektyw.
- Współpracuj z organizacjami migranckimi przy tworzeniu polityk integracyjnych i programów wsparcia.
- Promuj partycypację migrantów w życiu społecznym poprzez organizację wydarzeń i programów edukacyjnych.
- Systematycznie monitoruj i oceniaj skuteczność działań podejmowanych we współpracy z organizacjami migranckimi.

„Nie zorganizowaliśmy wydarzenia ze względu na brak funduszy na tłumaczenie.”

Często istnieje błędne przekonanie, jakoby wszystkie materiały i wydarzenia musiały być tłumaczone na różne języki. To niestety może stanowić znaczne wyzwanie finansowe dla wielu instytucji. Skutkiem tego może być ograniczona liczba podejmowanych inicjatyw ze względu na brak środków na tłumaczenia. Niemniej jednak, należy podkreślić, że język nie powinien stanowić bariery w dostępie do informacji czy w realizacji wydarzeń oraz w nawiązywaniu współpracy. Współpraca z organizacjami migranckimi i mniejszościami stwarza możliwość przezwyciężenia tego wyzwania.

Kluczowym krokiem jest zatem dokładne zmapowanie możliwości i potencjału poszczególnych organizacji w danym mieście, a także stworzenie warunków do budowania partnerstw i relacji partnerskich. Nawet w przypadku braku środków na organizację dwujęzycznych spotkań czy wydarzeń, istnieją alternatywne rozwiązania. Skuteczną alternatywą może okazać się, na przykład, wsparcie udzielane przez ukraińską organizację, która posiada kompetencje w danym temacie i może zorganizować oraz poprowadzić spotkania w języku ukraińskim. Czasem może się okazać taniej zorganizować trzy spotkania w różnych językach, niż jedno spotkanie z tłumaczeniem na trzy języki.

Dlatego kluczowe jest włączanie mniejszościowych i migranckich organizacji do procesów podejmo-

wania decyzji i inicjatyw lokalnych, jako partnerów. Budujemy w ten sposób relacje i wiarygodność takiej organizacji, a także wspieramy osoby, które będą beneficjentami tego działania. W rezultacie, ta współpraca przynosi korzyści zarówno dla samorządów, jak i dla społeczności mniejszościowych.

Współpraca z organizacjami migranckimi i mniejszościami może przyczynić się do stworzenia bardziej reprezentatywnych procesów podejmowania decyzji, co z kolei prowadzi do większej legitymizacji i akceptacji społecznej podjętych działań. Ponadto, włączenie różnorodnych perspektyw może prowadzić do lepszych, bardziej kompleksowych rozwiązań problemów społecznych oraz do skuteczniejszej realizacji celów społecznych, gospodarczych i innych. Wreszcie, taka współpraca może przyczynić się do budowania zaufania i pozytywnych relacji między różnymi grupami społecznymi, co jest kluczowe dla spójności społecznej i harmonijnego rozwoju społeczności lokalnych.

Można też skorzystać z nowoczesnych technologii, np. aplikacji do tłumaczenia lub narzędzi online, które pomagają przetłumaczyć teksty na różne języki szybko i łatwo. Współpraca z dostawcami tych narzędzi może być korzystnym rozwiązaniem, zwłaszcza gdy nie ma możliwości finansowania profesjonalnych tłumaczy. Dzięki temu można zapewnić dostęp do istotnych informacji w różnych językach, minimalizując koszty i trudności związane z tłumaczeniem. Warto jednak pamiętać, że wybór odpowiednich narzędzi powinien być poprzedzony analizą potrzeb społeczności oraz ich akceptacją i dostosowaniem do posiadanych przez nich prefe-

rencji i umiejętności technicznych, a także analizą, czy treści w języku polskim są napisane prostym językiem, co umożliwi skorzystanie z narzędzi opartych na AI.

CHECKLISTA:

- Zmapuj, a następnie nawiąż kontakt z lokalnymi organizacjami społecznymi i instytucjami mniejszościowymi. Takie działanie może być pierwszym krokiem do nawiązania długotrwałej współpracy i może stworzyć warunki do skutecznego zaangażowania organizacji w działalność lokalną.
- Zastanów się, jak możesz wykorzystać wsparcie społeczności mniejszościowych dla swoich inicjatyw i projektów społecznych. Odpowiedz sobie na pytanie, jakie korzyści taka współpraca może przynieść zarówno dla tych grup, urzędu, jak i dla całej społeczności lokalnej.
- Zachęcaj grupy mniejszościowe do udziału w podejmowanych inicjatywach, np. imprezach kulturalnych, festiwalach czy projektach społecznych. Taka współpraca może stanowić platformę do budowania więzi między różnymi grupami społecznymi oraz do skutecznej współpracy w przyszłości.
- Włącz głos społeczności mniejszościowych w procesy podejmowania decyzji odnośnie realizowanych wydarzeń. Może okazać się, że takie inicjatywy w zaplanowanej formie nie są w danym momencie potrzebne i warto byłoby je przeformułować. Partnerska współpraca jest kluczowa dla budowania zaufania i poczucia przynależności.
- Buduj partnerstwa pomiędzy różnymi grupami społecznymi. Do organizowanego wydarzenia włączaj różne organizacje mniejszościowe i migranckie. Pamiętaj, że każda organizacja wnosi inne doświadczenie i wiedzę. Początkowo może to być wyzwanie, ale po ustaleniu transparentnych zasad współpracy, przyczyni się do zwiększenia zaangażowania społecznego i wzmacniania wzajemnego zrozumienia każdej ze stron.
- Dziel się informacją. Dla niektórych osób ze społeczności migranckich lub mniejszościowych, otwarte platformy komunikacyjne, takie jak strony internetowe, media społecznościowe czy aplikacje mobilne, mogą być niedostępne. Czasami wystarczy przesłać link do strony internetowej organizacji reprezentującej daną grupę, żeby ta podzieliła się informacją z daną społecznością. To zapewni odpowiednie wsparcie oraz dostęp do niezbędnych informacji i zasobów.

Skorzystaj z potencjału kursów języka polskiego, podczas których możliwe jest wykorzystanie treści opisujących, m.in. mechanizmy partycypacji, procedury administracyjne.

KONFLIKT

„To był koszmar. Nie będziemy z nimi współpracować. Krzyki. Odgrażanie się. To jeden wielki konflikt. Zatrudniłszy ekspertów, aby wypowiedzieli się na temat tej grupy.”

Zarządzanie konfliktem w ramach współpracy między organizacjami a społecznościami mniejszościowymi stanowi istotny element skutecznego prowadzenia działań na rzecz inkluzji społecznej. Konflikty mogą wynikać z różnic kulturowych, historycznych czy społecznych, a ich nierozwiązanie może negatywnie wpłynąć na efektywność współpracy oraz na relacje między partnerami. Dlatego tak ważne jest zachowanie transparentnych zasad współpracy i angażowania różnych grup społecznych.

W przypadku konfliktów pomiędzy potencjalnymi partnerami, także wewnątrz społeczności mniejszościowej, kluczową kwestią jest identyfikacja przyczyn oraz otwarta i szczerza komunikacja. Konieczne jest zrozumienie perspektyw i potrzeb każdej ze stron oraz podjęcie wspólnych wysiłków w celu znalezienia kompromisu i możliwości współpracy pomimo konfliktu. Może to wymagać mediacji lub spotkań moderowanych przez neutralnego mediatora, który pomoże w znalezieniu wspólnego języka i budowaniu zaufania między partnerami.

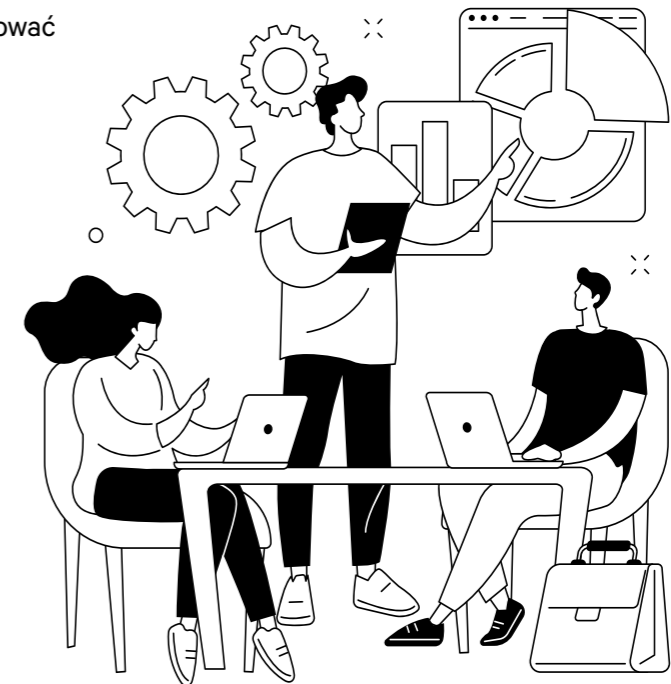
Konflikty na linii organizacja - społeczność - urząd mogą być spowodowane brakiem zaufania, różnicami w podejściu do określonych kwestii czy niewystarczającą reprezentacją społeczności

w procesie podejmowania decyzji. Aby zmienić tę sytuację, istotne jest budowanie zaufania poprzez transparentność działań i otwartą komunikację. Organizacje angażujące się w dialog z przedstawicielami społeczności, powinny dołożyć wszelkich starań, aby znaleźć przestrzeń dla uwzględnienia głosu danej grupy w procesie podejmowania decyzji. Wsparcie ze strony urzędów w tworzeniu mechanizmów partycypacji społecznej oraz w promowaniu otwartości i dialogu może przyczynić się do zwiększenia zaufania i poprawy relacji między organizacjami a społecznościami, jak również samymi społecznościami.

Włączenie konfliktów jako naturalnej części procesu współpracy może stanowić szansę na budowanie silniejszych relacji i bardziej efektywną inkluzję społeczną. Kluczowe jest jednak umiejętne zarządzanie tymi konfliktami, aby uniknąć eskalacji i negatywnego wpływu na realizację celów współpracy.

CHECKLISTA:

- Zidentyfikuj przyczyny konfliktów, uwzględniając perspektywę wszystkich stron.
- Bądź szczerzy. Szczera komunikacja i otwarty dialog między partnerami jest w tym wypadku podstawowym warunkiem współpracy.
- Wspólnie poszukajcie kompromisu i rozwiązania, które pomoże zrealizować cel pomimo występujących konfliktów. Nie koncentruj się na rozwiązaniu konfliktu.
- Jeżeli sytuacja się pogorszy zawsze możesz włączyć mediacje lub spotkania moderowane przez neutralnego mediatora/moderatorkę z zaprzyjaźnionej albo szanowanej przez strony konfliktu organizacji.
- Budujesz zaufanie poprzez transparentność działań i otwartą komunikację. Upewnij się, czy komunikat został zrozumiany tak jak ty go rozumiesz. Niedomówienia mogą eskalować konflikt.
- Angażuj społeczność w proces podejmowania decyzji i tworzenie mechanizmów partycypacji.
- Zastanów się jak możesz wykorzystać konflikt, aby przerwać błędne koło. Wykluczenie z debaty jednej ze stron konfliktu nie jest rozwiązaniem.
- Pamiętaj, że we współpracy bardzo ważne jest monitorowanie relacji i skuteczności działań oraz dostosowywanie podejścia w razie konieczności.

MAGICZNE MYŚLENIE

„Co za porażka. Rozczarowałam się tą współpracą. Myślałam, że jak dana grupa doświadcza dyskryminacji to jest bardziej otwarta. Ten facet nawet nie podał mi ręki, bo jestem kobietą.”

Magiczne myślenie o grupach mniejszościowych może prowadzić do wykreowania nierzeczywistego wizerunku oraz stereotypowego postrzegania danej społeczności. Często organizacje/instytucje działające na rzecz osób z doświadczeniem migracji, osób uchodźczych lub szeroko rozumianych mniejszości, zakładają, że ich poglądy polityczne są jednorodne i zbieżne z poglądami tych organizacji, zazwyczaj liberalnymi bądź lewicowymi. Jednakże, każda społeczność, w tym także mniejszości, jest zróżnicowana pod względem poglądów politycznych, ideologicznych oraz wartości. Skupienie się wyłącznie na jednym, uproszczonym obrazie społeczności, może prowadzić do nieuzasadnionych oczekiwań, co w konsekwencji może generować nieporozumienia a nawet konflikt.

Schematy stereotypów i uprzedzeń są często głównym źródłem błędnych założeń i nieprawdziwych przekonań o danej społeczności. Takie myślenie może prowadzić do wykluczającego lub uproszczonego podejścia do współpracy oraz do konfliktów między organizacjami a społecznościami. Aby zmienić tę sytuację, konieczne jest uświadomienie sobie istnienia tych schematów oraz podejście do społeczności z szacunkiem i otwartością na różnorodność.

W ramach naszych badań mogliśmy zaobserwować, że silne poczucie egzotyczności danej grupy, utrudnia określenie jej potrzeb. Co w konsekwencji powoduje koncentrowanie działań i projektów na inicjatywach kulturalnych, zapominając o podstawowych aspektach związanych z prawem do miasta, takimi obszarami jak: czystością powietrza, dostępnością transportu publicznego czy polityką planowania przestrzeni miejskiej.

Rozwiązaniem może być prowadzenie świadomej edukacji i szkoleń dla pracowników i pracowniczek organizacji, samorządów, które pozwolą zrozumieć złożoność i różnorodność społeczności mniejszościowych. Ważne jest także prowadzenie dialogu z osobami z tychże społeczności oraz uwzględnianie ich perspektyw i doświadczeń w procesie podejmowania decyzji. Przykładowe działania mogą obejmować organizację warsztatów na temat kultury i wartości różnych grup społecznych, angażowanie społeczności w procesy podejmowania decyzji oraz promowanie otwartości i tolerancji w miejscach pracy i działalności organizacji.

CHECKLISTA:

- Zapewnij realne poznanie społeczności poprzez organizację spotkań, wydarzeń i warsztatów, co pozwoli pracownikom organizacji oraz urzędnikom na bezpośredni kontakt z przedstawicielami społeczności mniejszościowych. Taka bezpośrednia interakcja może pomóc w rozwianiu stereotypów oraz zrozumieniu różnorodności panującej wewnątrz tych grup. Zaproponuj organizację wizyt studyjnych w siedzibach organizacji mniejszościowych działających w twoim mieście.
- Nawiąż współpracę z liderami i liderkami społeczności, co umożliwi lepsze poznanie ich potrzeb, wartości i perspektyw. Bezpośrednia współpraca z członkami i członkiniami społeczności może przyczynić się do budowy zaufania oraz poprawy relacji z całymi społecznościami.
- Zapewnij pracownikom urzędu podstawowe informacje na temat danej grupy. Takie informacje są dostępne online. Dodatkowo, niektóre organizacje przeprowadzają szkolenia dla pracowników administracji na temat różnic kulturowych oraz sposobów współpracy z daną grupą. To pierwszy, ale istotny krok w zrozumieniu różnorodności w społecznościach mniejszościowych oraz przełamaniu stereotypów i schematów myślenia.
- Promuj regularne szkolenia i warsztaty dotyczące różnorodności kulturowej, wartości oraz potrzeb społeczności mniejszościowych. Istotne jest, aby takie szkolenia prowadzone były przez osoby z danej grupy. Dla pracowników urzędu może to być pierwszy kontakt z daną społecznością. Korzystaj z przestrzeni jaką dysponują te społeczności.
- Włącz przedstawicieli społeczności mniejszościowych w procesy podejmowania decyzji poprzez organizację konsultacji społecznych oraz otwarte dialogi. Stwórz przestrzeń do budowania partnerskich relacji z przedstawicielami społeczności mniejszościowych.
- Dziel się informacjami w miejscu pracy, przesyłając linki do różnych materiałów edukacyjnych dostępnych online. Promuj świadome działania edukacyjne.
- Wspieraj inicjatywy podejmowane w ramach wolontariatu pracowniczego i promuj działania społeczności, uznając je za istotne narzędzie do lepszego zrozumienia danej grupy oraz jej sytuacji.

